

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj:
Egész évre 12 ft, félévre 6 frt, évnegyedre 3 ft o. é.

Helyben előfizetheti Demjén L. és Keresztessy Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordautca 122. sz.
Kiadó-hivatal: A tanácsház mellett, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Hirdetési díj: 51 hasábos garmond sorért 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek: Helyben: akiadóhivatalban, Demjén László könyv- és Keresztessy Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasensteins és Vogler's (Neuer-Markt 11. sz.) Oppelk Alajosnál (Vollzeile 22. sz.) Rudolf Mosse off. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Annoncen Expedition Stuttgart.
Nyitólíri cikkek: sora után 20 kr. előleg beiktatása mellett a szerkesztőséghez címzendők.
Előfizetések s hirdetési díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Előfizetési föltételek „Kolozs. Közlöny“

1872-iki folyamára:

félévre 6 „ „ „
évnegyedre 3 „ „ „
egy hóra 1 „ „ „

Az előfizetés minden hó 15-től megújítható.
Előfizetéseket helyben elfogad: a szerkesztőség, Demjén László ur könyv- és Keresztessy Pál ur papírkereskedése.

Az előfizetési pénzek a szerkesztőséghez küldendők be.

A „Kol. Köz.“ szerkesztősége.

A medgyesi szász nemzeti program.

(Ss.) Olvasván ar. — t. munkatársunk bizalmas tudósításait a medgyesi gyűlés mellékepisodjairól, általa ott hallott bizalmas nyilatkozatokról, illetőleg kifakadásokról, — olvasván pár nagy-némethoni lap kitöréseit, hogy ne mondjuk fenyegetőzéseit (nem mernek azt állítani, hogy ezeket nem ó-szász ultrák irogatták a Gross-Deutschlandba), melyek 40 millió német nevében ígérnek oltalmat a magyar által tejben-vajban fürösztelt 190,000 erdélyi szásznak — egy régi, de mulatságos voltára mindig új intermezzo jutott eszünkbe.

A persa Ussun Hassan dörgedelmes levelet irt II. Mohamed szultánnak, midőn követte ezt átnyújt egy zsák kását töltött a szultán trónja elé, s elsepervén azt onnan így szólt: „így fogja Ussun Hassan az ottománokat a föld színéről elsöpörni“. A megrémített (!) hódító tömérdek tyukot hozatott elő, s midőn azok a kását amugy frissiben begyre szedték ily felelettel bocsájtá utra a retentő persa ur követét: „Mond meg uradnak, hogy valamint tyukjaim megették a te kását, azonképen fogják janicsáram a ti tatár pásztoraitokat fel-falni“. Ez a felelet nagyon érthető volt; meg is értették a kiket illetett. Vidimus nos alios ventos! Nálunk is járt fél millió tatár, s a török is nem másodmagával ült 150 évig a nyakunkon, — hanem azért áll Buda — — —

Azt írja t. munkatársunk, hogy midőn a Sachsentag gyűléshelyére, a medgyesi szép, hajdan katolikus, most luth. főegyházba lépett, a gyönyörű oszlopokon pókhálót pillantván meg a persa költő szavait vélte hallani: „a pók felfonta hálóját — — — Ha ar. — barátunk az effélékről in loco hangosan mert volna gondolkodni, úgy jár, mint a kit baj ért, mert igen „jól tudott diáku“. Különbözn tégnap lapunkban köztölt tárgylagos tudósítása tanusítja, hogy a szász értekezlet körül nem lehetett helye a költői elme-futtatásoknak. —

Általában és egészen véve a „szász nemzeti programot“ nem mondhatjuk, hogy a szép templomban **mindenekben** szem előtt tartották az írás szavait: „vizsgálatok meg mindent, s a jót tartásot meg“; hanem azért azt sem mondhatjuk, hogy szász atyáinkfiai olyan politikát űztek ott, a melyet így szoktak definiálni: „ars fallendi homines“.

Ó- és új-szász pártfeleink Medgyesén sietve és buzgón dolgoztak, bárha nem is végeztek el Hercules tizenkét nagy munkáját; de hát Róma sem épült fel három nap alatt. Figyelmők főtárgya volt az **egyetértés létesítése**, s ezt el is érték, egyelőre nem kimélve a puskaport. Néha egy-egy ó-szászról el lehetett volna mondani: „intravit ut vulpes, — — de a vita folytán kiderült, hogy mint oroszánok küzdöttek meg — egymással — kibékülvén.

A „szász nemzeti program“ I. részében sulyt fektet arra, hogy a magyar parlamentbe küldendő szászsajku or. képviselők **együttesen** szavazzanak, a nélkül, hogy a hajdani rendi nemzetet megillető „curiatum votum“—ot vissza követelnék. Ép ily szerényen ismerik el a monarchia államainak és „a magyar korona országainak“ feloszthatlanságát; a közös külképviseletet, védelmet, s benn az alkotmányos kormányzat szükségét az egész birodalomban: tehát az ó-szászok se vágyának vissza az 1850—60-as egyiptomi husos fazekokra.

„Az 1867-ki kiegyezést sérthetetlennek vallják; tehát a szászok egyetemesen a Deák-párt zászlói alatt állandnak ezután is, még pedig teszik ezt jól felfogott érdekekben és nem kedélyességből.

Dicséretes a „szász nemzeti program“—ban az is, hogy a magyar „jogállam“ fejlődésétől megvonni mit sem akarnak, az ő „cultura“—jokat sem, csak hogy legyen erős kormány, részrehajlatlan igazságszolgáltatás, rendezett közigazgatás. Az állameszme teljes jogosultságát is elismerik, csak

az ellen tiltakoznak, hogy ne történjenek tulkapások **egyes párt, nemzetiség** egyoldalú czéljaira; ez utóbbi clausula ugyan kissé homályos; hanem majd felderül s az is meg lesz világítva — lehet, hogy a Királyföldre czéloz.

A vallási jogegyenlőséget illetőleg a törvény alapjára mutatnak; hanem az államnyelvre vonatkozólag sérelmeket emlegetnek.

Kár volt azokat részletesen fel nem sorolni; így nagyon is alaptalannak látszik ez az egész gravamen.

Örömmel vesszük, hogy a szászok pártkülönbség nélkül **gyökeres reformokat** óhajtanak; ez annál is inkább megnyugtató, mert ohajaik kíválsóan a „Királyföldet“ kell hogy érintsék.

Az adórendszer reformja, a hazai ipar fejlesztése, a törvényszékek szervezetének tökélyesbítése, jobb törvények alkotása — mindezek köz-óhajts, s itt a szász „specialis“ votum csak a köz javára válhatnak.

Az is nagyon helyes gondolat az ó- és ifjú szásztól, hogy a közölük megválasztandó or. képviselők feladatául tűzték ki, hogy a magyar parlamentet a „Királyföld“ külön és sajátos viszonyaival, szükségleteivel megismertessék; s bár a törvényhozás nem szokott csak egy forrásból meríteni, nagyon helyes a szászok részéről minél gyakrabban ismételni szóval (ugy közben, közben tettel is tanusítani) azt, hogy „a szászok külön kívánatai és követelése nem irányulnak elavult előjogok megtartására, annál kevésbé az állam-egység meglazítására,“ s csak azt kívánják tekintetbe vétetni, a minek mellőzése az államra nézve is káros lenne.

A „szász nemzeti program“ II. része a kerületek (municipiumok) és községek rendezését illetőleg az 1870. 42. tezkre és az 1871. 18-ik tezkre hivatkozik, kíválsóan pedig az 1868. 43. tezk 10. §-re mutat, hangsúlyozván a 11 királyföldi törvényhatóság **együvé tartozását**, azok területének sérthetlenségét, s hogy az apróbb székek is csak úgy egyesülhessenek, egyesíthetessenek, ha ők maguk kívánják és az egyetem áldást ad a frigyre.

Nekünk ez a pont olybá tűnik fel, mintha ez az arondirozas a parlament dolgai közé tartoznék. Alig hisszük, hogy felfogásunkban tévednénk; ebben megerősít a „szász nemzeti program“ II. Fej. 2 pontja is, melyben elismerik, hogy a királyföldi kerületek és községek is **csak annyit** követelhetnek, mennyit az általános megyei és községi törvény az ország más részeiben megadott.

Hogy a képviselet és közigazgatás egymástól elkülönítendő, s község és kerület saját képviselői testülete és választott tisztviselői által intézze saját ügyeit az önkormányzat alapján, — hogy az illető képviseleteket választani kell a birtokra, műveltségre, szakképességre való tekintettel; hogy a szász városok ne álljanak a kerület hatósága alatt, s a helyhatósági önkormányzat sulypontja a kerületekbe helyeztessék, — ezek mind méltánylandó elvek, de nem újak, csak a régi, de helyes és czélszerű törvényhatósági élet felújítása. A II. fejezet 9-ik pontjáig nincs több reflexiónk — a 9—12. pontokról azonban, melyekben: universitás, comitiatus és comersről van szó — majd más alkalommal szólnunk.

A „szász nemzeti program“ III. része az eszközök és utak-módokról csak azt mutatja ki a szász választóknak, hogy ezen program alapján **kell** képviselőket választani, kik úgy a közelebbi egyetemben, mint a parlamentben minden abban érintett kérdésben **mindig egyhangulag** szavazzanak.

A „szász nemzeti program“ czélja főleg a szász ajku or. képviselők egyhangu szavazása, mi által ismétlődni fog majd Pesten azon jelenet, melyet az 1848. előtti erdélyi dietákon eleget láttunk: ha valamelyik szász követ felállott a többi is utána emelkedett, mintha csak zsinoron húzták volna. Az egyetértés szép dolog! Ámde vajjon **többet** érnek-e el szász atyáinkfiai úgy, ha **elszigetelik** magukat? avagy úgy, ha oly magatartást követnek, hogy velők egyszerre álljon fel majd a parlamentben a **többség** és ne csak a Királyföldről választott 14—16 szász ajku követ? Ezt jó lesz majd ott fenn megfontolni; ha valahogy itthon nem érnek rá. A külön álláspont legtöbbsnyire **szűk**, bajos rajta erősen állani!

Horváth Mihály megnyitó beszéde, az orsz. közokt. tanács alakuló gyűlésén.

(Vége.)

Csak egy futólagos tekintet is főiskoláinkra, mennyi javítandót, s mennyi pótlandó hiányt fedezhet fel, hogy akadémiáink, egyetemeink teljesen megfeleljenek a főiskola fogalmának, hogy bennök mindenoldalul gondoskodva legyen elégséges oktatásról mind az általános, mint a relative szükséges, mind a fontosabb élethi-

vatásoknál nélkülözhetlen tudományokban, s mind a tudomány, s közmíveltség, mind az államszolgálat igényeinek kellőleg megfeleljenek! Ott látjuk a tanítás és tanulás szabadságának, ott az újabb korban megbővült egynemű tanzakok több részre szakasztásának, a facultások számának, a vizsgák rendszerének nagy kérdéseit. Megoldásra vár ma, mind fontosságánál, mind nehézségénél fogva két igen nagy kérdés: mily módozatát állítsuk fel a közvetítésnek a tanulóadás és az egyes tanulók megértése közt és miként közvetítsük a főiskolában az oktatást a neveléssel?

Mi amazt illeti: úgy látjuk; miszerint főiskoláinkban egyáltalában nincs gondoskodva a tanulók utógé-lyezéséről abban, hogy a mit a tanszékről hallottak, azt egyénileg meg is értsék, s jól áthatva, szellemi gyarapodásuk elemévé tehessék. A tanár előadja tudományát a nélkül, hogy csak sejtjen is, megértetik-e helyesen a tanulók által. Mennyi jeles tudományosság vesz így kárba a tanár, s mennyi jóakarát, idő és kedv az általa teljesen meg nem értett tudományból a tanuló részéről! Ezen csak utógé-ly, s az egyesekre nézve valamely módon eszközözlendő közvetítés által lehetne segíteni. De a dolog felette nehéz, s csak beható tanulmányozások, kísérletek fedezhetik fel annak kellő orvoslatát. Egyetemeinkben oly magas fokú tanítás nem eszközölhető, mint a két nagy angol egyetem colleges-eiben dívik; tehát csak iskolán kívüli vezetés, olyatén értekezletek, időközli próbák, s ismétlések segíthetnek a bajon, minők a francia conferences-ok és karvizsgálatok, melyek középszertűbb, s így a nagyobb számú tanulók kiképzését is fokozzák, s meggyőződést adnak a tanulók tényleges haladásáról. A német iskoláktól e tekintetben semmit sem tanulhatunk, semmit át nem kölcsönözhetünk, mert szakemberek, valomása szerint is, épen az legnagyobb észrevehetőbb hiányuk, hogy a tanulóadás és az illető tanulók megértése közt semmiféle közvetítő sem létezik; a tanuló egyedül magára van hagyatva, küzdje magát keresztül, mint birja, a tudomány tömkelegén, melyet a nem ritkán nagyon elvont, s fellelőző előadás még csak homályosabbá tesz.

Mit mondjak arról, hogy főiskoláink, melyek többé-kevésbé a németekéinek mintája után vannak berendezve, a tudományos kiképzéssel a nevelést is nem kötik össze? Pedig 17—18 éveseknek még nevelés is kell, s annak elhanyagolása oly kinövéseket eredményezhet, melyek az egész életre kihatnak. A szabadsággal tehát, melyet a főiskolai tanuló már teljes joggal igényelhet szigorubb felügyeletet és vezetést is szükséges egyesíteni. Csak hogy e felügyelet s vezetés ne legyen pedans, leszorító, a jellem szabad fejlődését gátló. Az ifjúság élvezze a maga szabadságát, józanságát; ne bánjanak vele, mint az iskolás gyermekkel, csak a feltétlen korlátlanlanság s gondatlanság küszöböltessék ki. De bár a szükségeseket nem könnyű összhangzásba hozni a czéllal a szabadsággal, valahára egy nagy feladatot is meg kell oldani egyetemeinknek.

Hogy a sok, itt meg sem érinthető kérdésekből, itten még csak egyet említsék: megoldásra vár a tanulók tanulási szabadságának fontos kérdése is. Oly abszolút szabadság, mint a minő e tekintetben a német egyetemekenél létezik, a mi ifjúságunknál még sokkal több visszaélésre vezetne, mint a mennyi ott észlelhető. Egészen az ifjura bizni, hogy mit tanuljon, nálunk a legtöbbször nézve anyai volna, mint felhatalmazni, hogy semmit se tanuljanak s hasztalan vesztítsék el idejüket, tehetségüket. De másrésztől az ifjunak mindent szigoruan előbe szabni, tanulási szabadságát egészen korlátozni, szintén káros hatással lenne nem csak az ifjú kiképzése s előhaladása, hanem magok a tanárok versenyzése s a magántanárok egész, oly üdvös intézménye tekintetében is. Nem elfojtani, hanem elvben fenntartva, olynemű intézkedések által kellend tehát szabályozni az ifjúság tanulási szabadságát, melyek a tanulók tapasztalatlanságából s könnyelműségéből eredhető hátrányoknak elejét vegyék.

Ime, csak e futólagos szemle is mennyi s mily nagy fontosságu kérdést emlit fel, melyeknek czélyszerű megoldását az administratióval elhalmozott közoktatási ministerium nem közvetlenül maga, hanem csak enquete-bizottságok, vagy az azokat pótlandó közoktatási tanács által fogja eszközölhetni. Mellette harczol azon körülmény is, hogy azon állandóság és folytonosság, mely a tanulmányi ügyek vezetésében mulhatatlanul szükséges, egy ily tanács által sokkal jobban elérhető, mint a tárcza-váltásokonak kitett közoktatási ministerium által.

E tanácsra tehát, uraim, nagy feladat vár. Nem csekélyebb az, mint összes iskoláink korszerű reformjának előkészítése által egész közoktatásunk s közmívelődésünk ügyének az ujkor eszméi és szükségletei szerint való átalakítása, emelése, virágzatra fejlesztése. E feladat nagyságának jellemzésére elég annyit mondanom, hogy a legkitűnőbb államférfiak véleménye szerint, a nemzetek sorsa nagy részben attól függ, hogy miként fogják fel, miként értik és szervezik a közoktatást és köznevelést.

E nagy feladat fontosságának tudata s érzete ösztönözzön tehát bennünket, uraim, ernyedetlen buzgalomra, állhatatos kitartásra a nagy munkában. Én elnöki

teendőmnek erőm, tehetségem csekélyisége szerint kitelhetőleg igyekezni fogok megfelelni. De ezekre nézve mint nem tulajdonképeni szakembert, mondhatatlanul aggasztana a reám háruló felelősség sulya, ha biztos támaszt nem remélnék találni azon jeles szakférfiakban, kiket részint szakavatottak közbizodalma választott, részint a nagyméltóságu ministerium nevezett ki e tanács tagjaivá.

Adja Isten legjobb áldását, hogy munkálkodásaink oly sikeresek lehessenek közoktatásunk, köznevelésünk mezején, hogy ez mennél dúsabb virágzatnak indulva, bőségesen gyümölcsözzön hazánk javára!

Az országos közoktatási tanácsot ezennel megalakultnak nyilvánítottam.

Kereskedelmi viszonyaink Romániával.

Az érdekeltség, melylyel az osztrák-magyar kereskedelmi világ, az osztrák-magyar monarchia és Románia közti vám- és forgalmi viszonyok végleges rendezését kíséri, nagyon megfogható. Eltekintve ama politikai jelentőségtől, melylyel a folyamatban levő tárgyalások önmagokban is bírnak, kétségtelen, hogy e tárgyalások eredménye keleti kereskedésünk megszilárdítására és felvirágzására a legnagyobb fontossággal bír, annál inkább, mert iparozzikkaink kelendősege Romániában, hol a fogyasztási képesség oly nagy, az ipar pedig oly alant áll, daczára azon kedvező körülménynek, hogy árunkat a Dunán biztosan és olcsón szállíthatjuk, nemcsak csekély, de sőt napról-napra lejjebb száll. Nem mondhatjuk, hogy ennek egészen mi volnánk az okai, bár tagadhatlan, hogy kereskedőink sem használják fel eléggé a kínálkozó alkalmat, a mi egyébiránt könnyen érthető, ha tekintetbe vesszük ama nehézségeket, melyekkel Romániában meg kell küzdeniök; az azonban határozottan állíthatjuk, hogy az ottani vámrendszer és a közlekedés sehol másutt fel nem található nehézségei képezik főleg s majd egészben amaz akadályokat, melyeknek elhárítása hozhatja létre keleti kereskedésünk felvirágzását, s teremthet iparozzikkaink Romániában kedvező piacot. Hogy azonban ezt elérhessük, egész erővel kell törekednünk kereskedőink biztosítására az ott uralgó törvények hiányai ellen.

Általában el van ismervé, hogy a keleti, különösen pedig a dunai tartományokban az igazságszolgáltatás nem a legjobb lábon áll, az ottani törvények egyáltalában nem nyújtják ezen előnyöket külföldi hitelezőnek belöldi adós ellen, melyek minden nyugoti mivelt államban biztosítva vannak, ott a hivatalnokok megvesztegethetősége határt nem ismer, s az igazság rendesen a benlakós részén van. E hiányon segíteni consulaink vannak hivatra.

A román vámrendszer megváltoztatása régi óhaja az, osztrák-magyar-monarchia kereskedőinek. Tudva van hogy Románia értékvámost szed, és pedig nemcsak beviteli vámot, ami magasságánál fogva (7 percents) már önmagában is érzékenyen sújta a kereskedelmi világot, hanem kiviteli, átviteli vámot is. (Amaz 2 percents, emez fél percents.) Az értékvám szedése a legnagyobb lelkiismeretességet kívánja, a mivel a román hivatalnokoknál, legálább külföldi ellen, nem mindig találkozzunk, s így történik aztán, hogy kereskedőink számos panaszaiz igazságon alapulnak ugyan, de azért kielégítő elintézését nem igen nyerne.

A vámon kívül még sok kisebb nagyobb megadózatlásnak vannak alávetve a külföldi cikkek, mely adókat rendesen egyes városok önkénye szab meg. A hajókön szállított áruktól a rendes vámon kívül fél percents kikötő-vámost kell a szállítóknak fizetni. Emez apróbb, de káros és boszantó megadózatlások eltörlése, ministeriumunknak ez iránybani működése a legkívánatosabb kereskedésünkre nézve. Némely áruk bevitelle különös megszorításoknak van alávetve, így a vegyszerek bevitelle csak az államhatóságtól jogosított benlakosnak van megengedve; más cikkek, mint a rum, likör, eczet átvitele vagy épen nem, vagy csak feltételeken engedtetik meg. A személy forgalom, mi a kereskedelemre annyira fontos, az uti jegyek használata által, melylyel a hivatalnokok valóságos kinszt követnek el meg van nehezítve.

Emlitettük fentebb, hogy a közlekedés nehézsége szintén temérdek akadályt gördit kereskedelmünk ottani előhaladása ellen. A vasutak még kiépítve nincsenek, a vízi közlekedés az által, hogy Románia az 1857. évi hajózási szerződést elismerni vonakodik, lényegesen megnehezítve van, az országutak, a hol vannak is, rosszszak, esős időben pedig épen használhatlanok, úgy, hogy a szállítás lehetlensége miatt az árucikkek igen sokszor a lerakó-helyeken rothadnak el. Hogy a posta- és táv-irda-rendszer a legsilányabb, az eddig mondottakból is önként következik. A postaszolgálat hanyag és lassu, a minnek mindig a hivatalnokok az okai, mert igen sok helyen például meg van tiltva, hogy délutánonként és ünnepnapon levelet fogadjanak el vagy vegyenek fel, hogy utak pedig — mint mondanék — elég rosszszak arra, hogy a kellő gyors kézbeszolgálat meg ne történhessék. Hasonló állapotban van a távirai szolgálat is.

Mint ezen, épen nem kimerítő adatokból is lát-

Hirdemény.

A földi dohány nagyüzem állomás bel-
tölse véget folyó év július 2-án déli 12
órákor a harmadik trébeli pályázat fog tartani,
és minin a két előbennel kedvező eredmény
nem volt, az említett nagyüzem mindaddig
háziag fog kezelni, míg annak kedvezőbb
feltételek melletti átvételére vállalkozó nem
található.

A szabályosan kiadott irásbeli ajánlatok a
kolozsvári m. kir. pénzügyigazgatóság elnök-
ségénél a fennírt időig beadandók.
M. felől az érdeklődők idei 915 és 8563
számok alatt kibocsátott hirdetmények kaposa-
ban értesítenek.

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A Lebeg-tele

Kumys-kivonat, melyet a bécsi gyógytani hatóság egy-
szerűen elismert és a karkai tudományos
szabványokhoz igazított.

Az orvosi tanácsok meggyőző véleménye
szerint, első rangú ital a tubercula ellen
célzó ismert és használt minden szer közt.
(Egyesült kir. pénzügyigazgatóság elnök-
ségénél a fennírt időig beadandók.)
M. felől az érdeklődők idei 915 és 8563
számok alatt kibocsátott hirdetmények kaposa-
ban értesítenek.

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

A nagy kir. pénzügyigazgatóság (számla-
Kolozsvárt, 1872. június 3-án

Valódi aranykérő, mely roppant tökélettel nyel el, most a gyakor-
latias közönség nem ismételt, mert mesés olcsó árértékes
pótlékot nyújt az

Talmi arany!

ujon feltalált nemes fém!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Valódi csak itt!

Ny. Gáman János örököséinél Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.